

повинні бути розроблені інструкції з безпеки праці, що діють в межах підприємства; брати участь у проведенні внутрішнього аудиту промислової безпеки на відповідність локальної документації та стану справ з цих питань нормативно-правовим актам з промислової безпеки і рішенням комісії підприємства з перевірки знань з охорони праці; своєчасно проводити необхідні випробування і технічні огляди виробничого устаткування; організовувати кожне з робочих місць у повній відповідності з нормативно-правовими актами з охорони праці; планувати та використовувати цільові кошти, виділені на виконання комплексних заходів для досягнення діючих нормативів та підвищення існуючого рівня промислової безпеки праці до встановлених національних і міжнародних вимог.

УДК 330.341.1:63

Якубів В. М.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті проаналізовано основні показники інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств України та Карпатського регіону. Встановлено визначальні тенденції змін в інвестиційно-інноваційній активності господарюючих суб'єктів.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційний розвиток, аграрні підприємства, сільське господарство, інвестицій, інновації.

I. Вступ. Збалансований розвиток аграрних підприємств передбачає налагодження системного становлення усіх аспектів їх діяльності, а саме: виробничо-господарського, фінансового, організаційно-управлінського, економічного, соціального та інноваційно-інвестиційного. У сучасних умовах поширення конкуренції на аграрних ринках питання впровадження інновацій є особливо актуальним. У свою чергу, можливість інноваційного розвитку підприємств визначається значною мірою їх інвестиційною активністю, оскільки розробка і впровадження нових видів виробництв вимагає залучення фінансових ресурсів. З огляду на такі твердження, очевидно, що раціональним буде підхід комплексного розгляду проблем інноваційно-інвестиційного становлення агроформувань.

1. Гогіташвілі Г. Г. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами : навч. посіб. / Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є. Т., Лапін В. М. – К. : Знання, 2007. – 367 с.

2. Герасименко Ю. Державний нагляд на виробництвах нафтогазового комплексу / Герасименко Ю. // Охорона праці. – 2005. – № 2. – С. 20-22.

3. Лесенко Г. Опрацювання програми поліпшення стану умов і безпеки праці / Лесенко Г. // Охорона праці. – 2005. – № 9. – С. 3-4.

4. Благун І. С. Математичні методи в економіці: навч. посіб. / Благун І. С., Кічор В. П., Фешур Р. В., Воробець С.Й. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 264 с.

It is done regressive-correlative and dispersive analyses of charges for implementation of measures of industrial safety of labour at oil and gas extracting enterprises.

Дослідження питань інноваційного розвитку суб'єктів господарювання у сільському господарстві висвітлені у працях таких вчених як: З. Герасимчук, М. Зубець, Ю. Каракай, О. Кундеус, М. Лендел, М. Лобанов, Л. Марчук, П. Пуцентейло, Л. Федулова та багато інших.

Проблеми підвищення інвестиційної активності аграрних підприємств на сучасному етапі розвитку ринкових відносин розглядають вчені економісти: В. Андрійчук, В. Геєць, С. Кваша, М. Кожем'якіна, І. Прокопа, П. Саблук, Ю. Хвесик.

Водночас окремі аспекти інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарських підприємств залишаються не повністю вивченими.

II. Постановка завдання. Метою даної статті є виявлення основних тенденцій інноваційно-інвестиційного становлення агроформувань у ринковій економіці та обґрунтування висновків щодо покращання ситуації.

З метою досягнення поставлених завдань використовувались такі методи: аналіз, порівняння, розрахунково-конструктивний, графічний, узагальнення та наукової абстракції.

III. Результати. Для визначення тенденцій змін в інвестиційній активності сільськогосподарських підприємств Карпатського регіону та України загалом проаналізовано дані табл. 1.

Динаміка змін в інвестиційній активності Карпатського регіону і України

Показник	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Обсяг інвестицій в основний капітал сільського господарства, млн. грн.:						
– Карпатський регіон	42,8	297,2	323,1	496,3	880,3	467,8
– Україна	1228,7	5027,2	7264,7	11120,7	15566,9	9410,2
Питома вага інвестицій в сільське господарство у загальній величині інвестицій, %:						
– Карпатський регіон	2,0	3,6	2,7	3,0	3,3	3,2
– Україна	5,2	5,4	5,8	5,9	6,0	6,2
Обсяг прямих іноземних інвестицій, млн. дол. США:						
– Карпатський регіон	291,1	747,9	853,3	1027,4	1477,1	1788,3
– Україна	3875,0	9047,0	16890,0	21186,0	29542,7	35616,4

* Розраховано за даними джерел: [1, 2, 3,4].

Дані табл. 1 дають змогу узагальнити ряд висновків.

1. Загальний обсяг інвестицій в основний капітал сільського господарства України впродовж останніх десяти років зріс у 7,7 раза, у Карпатському регіоні – у 11 разів. На фоні загального зростання інвестиційної активності особливо виділяються 2005 – 2008 рр., коли щороку спостерігалось стабільне збільшення на 9 % у 2006 р. проти 2005 р., 50 % у 2007 р. проти 2006 р. та 77 % у 2008 р. проти 2007 р. у Карпатському регіоні. Подібна тенденція склалась по Україні загалом.

У 2009 р. обсяг інвестицій в основний капітал знизився майже вдвічі в Західних областях та в 1,7 раза в середньому по Україні. Це явище спричинене, передусім, поглибленням кризової ситуації в економіці країни.

2. Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну та Карпатський регіон, зокрема впродовж аналізованого періоду щороку зростає. У цілому в 2009 р. проти 2000 р. цей показник зріс у західних областях в 6,1 раза, в Україні – в 9,2 раза. Усі прямі іноземні інвестиції надійшли в 2009 р. з 125 країн світу. До основних інвесторів належать: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Росія та Австрія. Частка іноземних інвестицій в сільське господарство у загальній їх величині по Україні складає 2,3 % або 813,3 млн. дол. США у 2009 р.

3. Пообласний аналіз обсягу інвестування показує, що основним отримувачем капітальних інвестицій в основний капітал в Карпатсь-

кому регіоні є Львівська область, де зосереджено близько 46 % усіх надходжень, а найменше акумульовано інвестиційних коштів у Закарпатській області – лише близько 13 %. У загальній величині прямих іноземних інвестицій ситуація спостерігається подібна, а саме: найбільше їх зосереджено у Львівській області – близько 51 %, а найменше у Чернівецькій – лише 3,4 %. Такий перерозподіл інвестиційних ресурсів зумовлений, передусім, вищою привабливістю Львівської та Івано-Франківської областей за основними виробничо-фінансовими показниками.

4. Оцінюючи позитивні зміни в обсягах залучення інвестицій в сільське господарство, очевидним є низький рівень частки інвестицій в аграрну сферу у загальній величині вкладень в економіку країни. Впродовж останніх п'яти років цей показник не зазнав значного збільшення ні в регіоні Карпат, ні в Україні, що відображає негативні аспекти у поширенні інвестиційної діяльності.

Детальніший розподіл інвестиційних ресурсів серед різних галузей економіки України відображено на рис. 1.

Дані рис. 1. показують, що основним отримувачем інвестицій в Україні є промислова галузь – близько 38 % у 2009 р. На II місці – транспорт і зв'язок – 16,2 %, на III місці – торгівля – 9,3 %. Така ситуація значною мірою зумовлена дохідністю цих галузей економіки. Так, прибуток від звичайної діяльності підприємств промисловості в середньому за 2007 – 2009 рр.

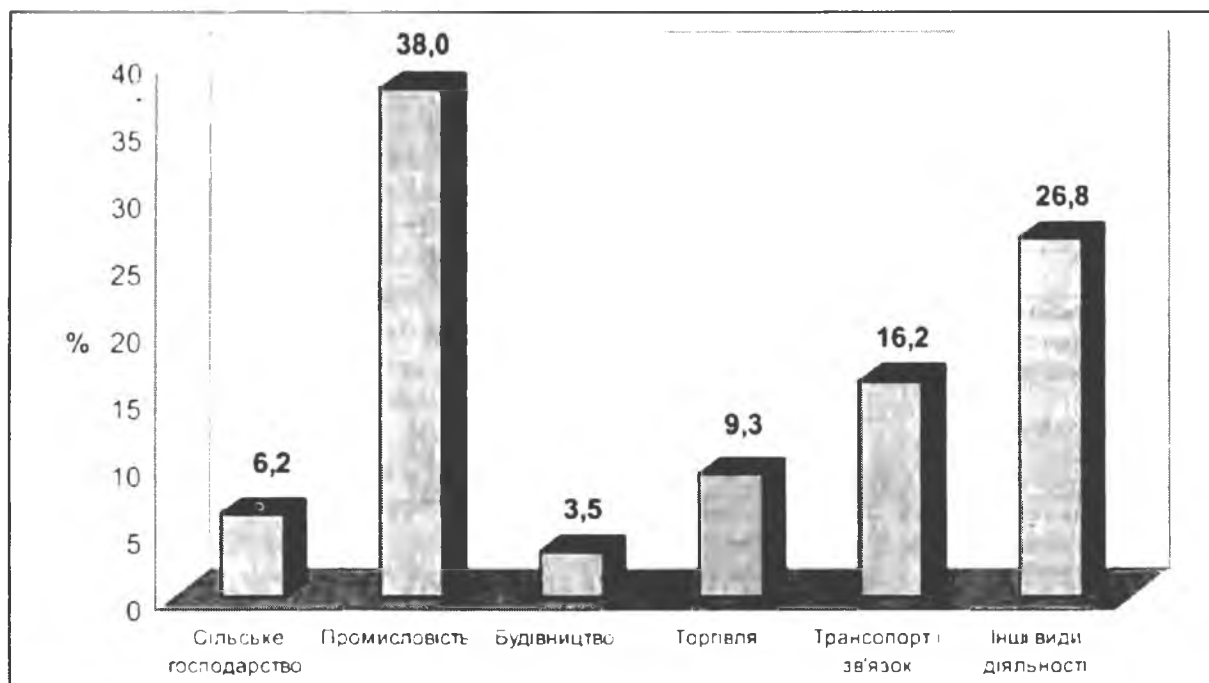

Рис. 1. Інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності в Україні у 2009 р.

становить 19791,4 млн. грн., у підприємств транспорту і зв'язку – 8723 млн. грн.

У секторі аграрного виробництва фінансові результати за останні три роки (2007–2009 рр.) становила на рівні 7290,1 млн. грн. Проте, незважаючи на це, низький рівень залучення інвестицій – тільки 6,2 % від усіх галузей економіки (рис. 1) пояснюється ще й тим, що в сільському господарстві наявні додаткові ризики пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції, зокрема погодні умови, швидкість псування продуктів тощо.

Низька інвестиційна активність сільськогосподарських підприємств, а також використання застарілих техніки і технологій, недоступність кредитних засобів та ряд інших про-

blem перешкоджають активному впровадженню інновацій. Так, із загального обсягу виробництва інноваційної продукції в економіці Карпатського регіону (табл. 2) тільки близько 1 % припадає на агро формування.

На основі даних табл. 2 та деяких інших розрахунків згруповано ряд висновків.

По-перше, аналізуючи динаміку показника виробництва інноваційної продукції в різних регіонах, очевидна наявність позитивної тенденції до зростання обсягу інновацій в економіці. Таке збільшення досягає в середньому 2 – 2,5 раза за кожні досліджувані п'ять років, що свідчить про швидкий інноваційний розвиток.

По-друге, на фоні загальної позитивної динаміки відслідковується деяке відставання дос-

Таблиця 2

Динаміка виробництва інноваційної продукції в економіці Карпатського регіону та України

Адміністративно-територіальна одиниця	Роки		
	2000	2005	2009
Карпатський регіон, в т.ч. області, тис. грн.:	286848,9	721466,5	497591,2
– Закарпатська, тис. грн.	51525,7	100270,1	786,0
– Івано-Франківська, тис. грн.	26747,6	199995,0	169718,7
– Львівська, тис. грн.	151695,5	343360,4	254112,1
– Чернівецька, тис. грн.	56880,1	77841,0	72974,4
Україна, тис. грн.	12148292,2	24995377,0	8511464,1
Частка виробництва інноваційної продукції на підприємствах Карпатського регіону у загальній величині по Україні, %	2,4	2,9	5,8

* Розраховано за даними джерел: [5, 6].

ліджуваних західних областей від загальнодержавного рівня економіки. Так, за аналізований період при частці виробництва валової продукції сільського господарства у Карпатському регіоні близько 11 % від загальнонаціонального рівня, частка виробництва інноваційної продукції становить близько 2,5 – 5,8 %. Водночас спостерігається деяке збільшення частки виробництва інноваційної продукції в західних областях впродовж 2000 – 2009 рр.

По-третє, по обласний аналіз показав, що основним ін новатором у Карпатському регіоні є Львівська область, яка виробляє майже половину інноваційної продукції усіх чотирьох областей. Найнижчим цей показник у 2000 р. був у Івано-Франківській області – лише 9,3 %, проте за наступних п'ять років ця область вийшла на друге місце – з часткою 27,7 % від загально регіонального рівня. У цілому по усіх областях спостерігається поступове збільшення обсягів виробництва інноваційної продукції.

IV. Висновки. Таким чином позитивні тенденції у виробництві інноваційної продукції в економіці Карпатського регіону та України загалом матимуть важливий вплив на інноваційно-інвестиційний розвиток сільського господарства. Оскільки більшою чи меншою мірою загальноекономічний розвиток держави і регіону створюватиме сприятливі передумови для формування привабливого інвестиційного середовища як для вітчизняного, так і для іноземного інвестора. Водночас важливим є розробка стратегічних бізнес-планів функціонування агроформувань. Основними напрямками

внутрішньо організаційних змін у діяльності сільськогосподарських підприємств мають бути:

1) удосконалення організаційно-управлінської системи господарювання з метою підвищення якості і ролі маркетингових, аналітико-планових та аспектів менеджменту;

2) оптимізація виробничо-господарської діяльності підприємств шляхом впровадження новітніх технологій, освоєння інноваційних виробництв та вихід з ними на нові вітчизняні та зовнішні ринки.

1. Сільське господарство України 2005: Статистичний зб. – К.: Державний комітет статистики України, 2006. – 370 с.

2. Сільське господарство України 2009: Статистичний зб. – К.: Державний комітет статистики України, 2010. – 374 с.

3. Регіони України 2010 в 2-х томах: Статистичний зб. – К.: Державний комітет статистики України, 2010. – Т. 2. – 806 с.

4. Регіони України 2007 в 2-х томах: Статистичний зб. – К.: Державний комітет статистики України, 2008. – Т. 2. – 822 с.

5. Регіони України 2010 в 2-х томах: Статистичний зб. – К.: Державний комітет статистики України, 2010. – Т. 1. – 366 с.

6. Регіони України 2007 в 2-х томах: Статистичний зб. – К.: Державний комітет статистики України, 2008. – Т. 1. – 346 с.

The article analyzes the main indicators of investment and innovative activity of enterprises of Ukraine and the Carpathian region. It defines trends in investment and innovation activity of economic entities.

УДК 338.45+004.9

Кондур О. С., Стецевич Г. В., Марчук Л. В.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПРОЦЕСІ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Розглядається роль інформаційних технологій та особливості їх застосування при реструктуризації підприємств.

Ключові слова: реструктуризація підприємств, інформаційно-технологічне забезпечення, інформаційна система, автоматизація.

I. Вступ. Зростаюча динамічність зовнішнього середовища вимагає від підприємств постійної адаптації до змін, адекватних реакцій на дії інших суб'єктів ринку. Однією з основ-

них моделей пристосування підприємства до мінливих умов функціонування є його реструктуризація. У літературі по-різному означають реструктуризацію, хоча всі дослідники підкреслюють, що реструктуризація – це зміна. Ця зміна повинна покращити функціонування підприємства і створити можливості отримання максимальних результатів з наявного економічного потенціалу [1]. Реструктуризація – це засіб формування у підприємства потенційної спроможності та реальної здатності до реагування на зміни зовнішнього середовища відпо-